

Les 7

WERK EN INKOMEN:

het pensioen

1. Karel bouwt aan zijn pensioen! Luister en lees mee

Iedereen, dus ook Karel, krijgt als hij of zij 65 jaar is van de overheid een basispensioen (AOW). Daarnaast bouwt Karel via zijn werkgever een ouderdomspensioen op. Niet iedere werkgever zorgt daarvoor. Karel betaalt elke maand een pensioenpremie aan de pensioenuitvoerder (pensioenfonds of verzekeraar). Als hij stopt met werken, zal zijn pensioen maandelijks aan hem worden uitgekeerd.

Karel bouwt aan zijn pensioen door middel van een middelloonregeling. De hoogte van het bedrag is gebaseerd op het gemiddelde salaris dat hij tijdens zijn carrière heeft verdiend. Zolang dit mogelijk is, wordt de hoogte van het pensioen aangepast aan de stijging van de prijzen. Maar gegarandeerd is dat niet.

Karel heeft kort geleden het jaarlijks overzicht ontvangen van zijn pensioenuitvoerder. Dit overzicht heet een Uniform Pensioen Overzicht (UPO). Op dit overzicht kan hij controleren hoeveel pensioen hij krijgt als hij stopt met werken, maar ook hoeveel pensioen Marieke en zijn kind zullen krijgen als hij overlijdt.

Ook kan hij zien of zijn pensioen zijn waarde behoudt door de jaren heen, de zogenaamde indexatie.

Karel heeft kort geleden een huis gekocht en woont nu samen met Marieke, met wie hij een kind heeft. Hij wil dus ook graag weten hoe het zit met zijn nabestaanden-pensioen. Bovendien is hij ook twee keer van baan gewisseld. Beide keren heeft Karel zijn pensioen meegenomen naar zijn nieuwe werkgever. (waarde-overdracht).

De pensioenregeling bij die nieuwe werkgever was beter dan die bij zijn oude. Karel belt zijn pensioenuitvoerder om te vragen welke gevolgen de kredietcrisis heeft voor zijn pensioen. Karel hoort dat de waarde van zijn pensioen niet volledig gegarandeerd is, maar dat hij wel pensioen zal krijgen. Karel vraagt hij zich nu af of hij alles wel goed geregeld heeft. Hij wil weten of hij wel voldoende pensioen zal krijgen en er dus geen pensioentekort zal zijn. Is het nodig om bij te sparen?

Praat samen over de vragen.

- 1) Waarom is het belangrijk om naast uw AOW ook een ouderdomspensioen op te bouwen?
- 2) U kunt ook bouwen aan uw pensioen met een eindloonregeling. Wat is het verschil, denkt u, met een middelloonregeling?
- 3) Waarom denkt u dat het belangrijk is zo snel mogelijk een pensioentekort te ontdekken?
- 4) Is het belangrijk dat Karel en Marieke een samenlevingscontract hebben gesloten?

Wat betekenen deze tien woorden?

Zet de juiste letter achter de woorden in de tabel.

Middelloonregeling	Pensioentekort
Waardeoverdracht	Ouderdompensioen
Pensioenuitvoerder	Basispensioen
Indexatie	Nabestaandenpensioen
UPO	Pensioenpremie

- A. Dit hebt u als uw pensioen minder is dan 70% van uw loon.
- B. De instantie die uw ouderdompensioen uitkeert.
- C. Pensioen dat vanaf het 65e levensjaar aan iedereen wordt uitgekeerd door de overheid.
- D. Dit betekent dat u uw opgebouwde pensioen meeneemt naar een andere werkgever.
- E. Het pensioen dat uw partner (en kinderen) ontvangen als u overlijdt.
- F. Hierdoor wordt de hoogte van het pensioen aangepast aan de stijgende kosten van het levensonderhoud.
- G. Het pensioen waarvoor door de werkgever en de werknemer elke maand premie wordt betaald.
- H. Het bedrag dat elke maand van uw bruto salaris wordt gekort, zodat u uw pensioen kunt opbouwen.
- I. Een overzicht dat u elk jaar ontvangt van uw pensioenuitvoerder.
- J. Een pensioensysteem waarbij het gemiddelde salaris bepaalt hoeveel pensioen wordt uitgekeerd.

3. Het uniform pensioenoverzicht (UPO)

Hieronder staat een aantal vragen om te kijken hoe het met uw pensioen gesteld is.

Probeer eerst de vragen te beantwoorden voor Karel. Zijn UPO staat hieronder afgedrukt.

Probeer daarna dezelfde vragen nog eens te beantwoorden aan de hand van uw eigen UPO.

Uitleg over het UPO kunt u vinden aan het eind van deze les, als bijlage.

Zie verder <http://consument.afm.nl/consumenten/producten/pensioen/kennis/informatie/upo.aspx>

vragen UPO

1. Wat is uw pensioengevend salaris en is dat bedrag gelijk aan uw pensioengrondslag?
2. Als die bedragen niet gelijk zijn, hoe groot is dan het deeltijdpercentage?
3. Wat is het brutobedrag dat u ontvangt als u uw huidig dienstverband voortzet tot uw 65ste?
4. Is het bedrag bij vraag 3 inclusief of exclusief AOW?
5. Hoeveel geld krijgt uw partner als u overlijdt
 - voor uw 65ste?
 - na beëindiging van uw huidig dienstverband?
6. Heeft u recht op alleenstaandenpensioen?
7. Is er bij uw pensioenregeling sprake van indexatie? Zo ja, wat is het percentage?

Uniform pensioenoverzicht 2009

De heer K. Geldwijzer

Voor wie
Welke gegevens
Keuzemogelijkheden
De waarde
Welk pensioen
Pensioenaangroei
Toelichting

Stand per 31 december 2008
Uw pensioenregeling bij N.V. Stam
Uitkeringsovereenkomst
Voorbeeld B.V.
Kenmerk: 243.28.36.25.832

U krijgt elk jaar een pensioenoverzicht omdat u deelneemt in een pensioenregeling via uw werkgever. Dit overzicht geeft inzicht in uw uitkering bij pensionering en arbeidsongeschiktheid, maar ook in de uitkering die uw eventuele partner en/of kinderen krijgen als u overlijdt. Alle pensioenfondsen en verzekeraars in Nederland gebruiken hetzelfde overzicht. Dat maakt uw pensioensituatie een stuk duidelijker. En het vereenvoudigt het maken van uw financiële planning.

**BEWAAR UW PENSIOENOVERZICHT ZORGVULDIG. LEES OOK DE TOELICHTING.
DEZE IS ONDERDEEL VAN HET UNIFORM PENSIOENOVERZICHT.**

Voor wie is dit pensioenoverzicht bedoeld?

Voor u De heer K. Geldwijzer

geboren op 18 mei 1974

Burgerservicenummer: 101.564.684

Voor uw partner Mevrouw M. van Gelderen

geboren op 10 maart 1978

Op welke gegevens is uw pensioenoverzicht gebaseerd?

Indiensttreding 1 januari 1988

Begin pensioenopbouw 1 januari 1988

Deeltijdpercentage 100%

Voltijd pensioengevend salaris € 39.206,00

Voltijd franchise € 11.400,00

Voltijd pensioengrondslag € 27.806,00

Opbouwpercentage 2%

Welk pensioen kunt u verwachten?

Bij pensionering

Te bereiken pensioen

Als u uw huidige dienstverband voortzet tot 65 jaar ontvangt u vanaf 65 jaar zolang u leeft € 18.509,00 excl. AOW

Opgebouwd pensioen

Als uw huidige dienstverband zou zijn beëindigd per 31 december 2008 ontvangt u vanaf 65 jaar zolang u leeft € 7.932,00 excl. AOW

Alleenstaandenpensioen

Als u op uw pensioendatum geen partner heeft, ontvangt u in aanvulling op de hierboven genoemde pensioenen vanaf 65 jaar zolang u leeft € 236,00 excl. AOW

Voorwaardelijk pensioen

In het te bereiken pensioen (vanaf 65 jaar zolang u leeft) is rekening gehouden met € 331,00 dat u ontvangt over dienstjaren uit het verleden.

Dit pensioen ontvangt u alleen als u tot 65-jarige leeftijd in dienst blijft.

Hiervan is nog niets opgebouwd.

AOW

Vanaf uw 65ste ontvangt u van de overheid een AOW-uitkering. Heeft u tussen uw

15e en 65ste in het buitenland gewoond? Dan is het mogelijk dat u minder AOW ontvangt.

Het pensioen van uw werkgever ontvangt u bovenop de AOW.

Bij overlijden tijdens uw huidige dienstverband

Bij uw overlijden vóór uw pensioendatum

Uw partner ontvangt

vanaf uw overlijden tot zijn/haar 65-jarige leeftijd € 12.956,00

vanaf zijn/haar 65-jarige leeftijd zolang hij/zij leeft € 12.956,00 excl. AOW

Uw kinderen ontvangen per kind

vanaf uw overlijden tot 18-jarige leeftijd € 2.548,00

Bij uw overlijden ná uw pensioendatum

Uw partner ontvangt

vanaf uw overlijden tot zijn/haar 65-jarige leeftijd € 13.658,00

vanaf zijn/haar 65-jarige leeftijd zolang hij/zij leeft € 12.658,00 excl. AOW

Uw kinderen ontvangen per kind

vanaf uw overlijden tot 18-jarige leeftijd € 2.548,00

Anw

Als u overlijdt hebben uw partner en/of kinderen mogelijk recht op een uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw).

Bij arbeidsongeschiktheid

Bij arbeidsongeschiktheid ontvangt u een aanvulling op de WIA-uitkering

Als u volledig arbeidsongeschikt wordt, dan ontvangt u tot 65 jaar € 20.000,00 excl. WIA.

Kijk in de toelichting voor meer informatie,

Keuzemogelijkheden

Wilt u weten welke keuzemogelijkheden u heeft binnen uw pensioenregeling?

Kijk dan in de toelichting.

Houdt uw pensioen zijn waarde?

Informatie over toeslagverlening binnen uw pensioenregeling leest u in het pensioenreglement.

Wat is uw pensioenaangroei?

Factor A

Pensioenaangroei in 2008 € 445,00

Kijk in de toelichting voor meer informatie.

Heeft u nog vragen?

Heeft u na het lezen van de toelichting nog vragen? Neem dan contact op met de Afdeling Verzekerde Relaties. Bereikbaar op telefoonnummer (000) 000 00 00.

Dit pensioenoverzicht is op zorgvuldige wijze tot stand gekomen. Wij zijn uitgegaan van de ons bekende gegevens en uw pensioenreglement. Het pensioenreglement is uiteindelijk bepalend.

Uitleg over het UPO kunt u vinden aan het eind van deze les, als bijlage.E

4. Meer weten?

Hoe is het met uw pensioen gesteld?

De opdracht moet u doen via het internet.

Op <http://www.pensioen kijker.nl/home/bereken-je-pensioen/pensioenplanner>

kunt u de pensioenplanner invullen. Het doel van de pensioenplanner is om u een beeld te geven van uw pensioensituatie. Wat betekent het bijvoorbeeld voor u als u eerder of later met pensioen gaat? Of wat is het gevolg als u wel of niet een pensioen voor uw partner verzekerd heeft bij uw overlijden? Is er sprake van een pensioentekort? Een pensioentekort kan ontstaan als u bijvoorbeeld

- minder dan 40 dienstjaren bij dezelfde werkgever heeft gewerkt
- In deeltijd werkt/heeft gewerkt
- In het buitenland werkt /heeft gewerkt
- eerder wilt stoppen met werken
- tweeverdiener bent

Al deze berekeningen kunt u laten uitvoeren. Om dit goed te doen, moet u uw UPO bij de hand hebben.

TIP:

Voor vragen kunt u terecht bij de Consumentenbond: 045-5796900 (ma -vr 8.00 -19.00)

TIP:

Op <http://consument.afm.nl/~media/Files/Pensioenchecklist.ashx> staat een handige checklist om te kijken wat u moet doen in veelvoorkomende situaties.

Bijlage 1:

Toelichting Uniform Pensioenoverzicht

Uitkeringsovereenkomst

Wat u moet weten over uw pensioen

Op het Uniform Pensioenoverzicht staan de bedragen die u ontvangt bij pensionering en arbeidsongeschiktheid. Hierop staan ook de bedragen die uw eventuele partner en/of kinderen krijgen als u overlijdt. Dit pensioenoverzicht ontvangt u elk jaar. Zo krijgt u snel eenduidelijk inzicht in uw huidige en toekomstige pensioensituatie.

Pensioenoverzichten moeten gemakkelijk vergelijkbaar en optelbaar zijn. Daarom hebben verzekeraars en pensioenfondsen samen het Uniform Pensioenoverzicht ontwikkeld. Alle pensioenfondsen en verzekeraars gebruiken dit pensioenoverzicht. Heeft u pensioenregelingen bij verschillende pensioenfondsen of verzekeraars? Dan kunt u eenvoudig de bedragen op de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar optellen. En die van uw eventuele partner natuurlijk.

De uitkeringen die op het pensioenoverzicht staan, zijn bruto bedragen per jaar. Dat betekent dat daarover premies en belastingen betaald moeten worden. Hoeveel dat is, is afhankelijk van uw persoonlijke omstandigheden. We adviseren u om alle pensioenoverzichten goed bij elkaar te bewaren. Ook die van andere pensioenregelingen. Zo houdt u een helder overzicht van uw pensioen.

Op www.pensioen kijker.nl vindt u algemene informatie over pensioen. Welke gebeurtenissen beïnvloeden uw pensioen?

Sommige gebeurtenissen in uw leven hebben invloed op uw pensioen. Bijvoorbeeld uw arbeidsongeschiktheid en uw overlijden. Wat de invloed daarvan is, ziet u terug op het pensioenoverzicht. Maar ook trouwen, samenwonen, scheiden en veranderen van baan hebben gevolgen voor uw pensioen of nabestaandenpensioen. Daarover leest u meer in uw pensioenreglement. Dat kunt u bij ons opvragen. Heeft u vragen? Neem dan contact op met de Afdeling Verzekerde Relaties.

Het karakter van uw pensioenregeling

Welke pensioenregeling heeft u?

Uw pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling. Bij een middelloonregeling bouwt u elk jaar pensioen op over uw bruto jaarsalaris. U ontvangt dus een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddelde salaris dat u heeft verdiend. Het gaat hierbij om het gemiddelde salaris tijdens de jaren die u deelneemt in deze pensioenregeling.

Op welke gegevens is uw pensioenoverzicht gebaseerd?

De onderstaande gegevens zijn gebruikt voor de berekening van de bedragen die op het pensioenoverzicht staan.

Indiensttreding

Dit is de datum waarop u bij uw huidige werkgever in dienst bent gekomen.

Begin pensioenopbouw

Dit is de datum vanaf wanneer u pensioen opbouwt in deze pensioenregeling.

Deeltijdpercentage

Dit is het percentage dat u werkt in verhouding tot een volledig dienstverband.

Een voorbeeld: iemand werkt halve dagen (20 uur per week) en een voltijd dienstverband is 40 uur. Dan is het deeltijdpercentage 50%.

Pensioengevend salaris

Dit is het deel van uw bruto jaarsalaris dat meetelt voor uw pensioenopbouw.

Het pensioenreglement bepaalt welke delen van het salaris meetellen voor de pensioenopbouw en dus pensioengevend zijn.

Franchise

Dit is het deel van uw pensioengevend salaris waarover u geen pensioen opbouwt. U bouwt hierover geen pensioen op, omdat u vanaf uw 65ste een AOW-uitkering ontvangt van de overheid.

Pensioengrondslag

Dit is uw pensioengevend salaris minus de franchise.

Opbouwpercentage

Dit is het percentage van de pensioengrondslag dat u per jaar aan pensioen opbouwt.

Welk pensioen kunt u verwachten?

Te bereiken pensioen

Dit is het bedrag aan jaarlijks pensioen dat u ontvangt vanaf de pensioenleeftijd die op het pensioenoverzicht staat. U ontvangt dit bedrag als u tot die datum blijft werken en pensioen blijft opbouwen in uw huidige pensioenregeling. Daarbij gaan we uit van de omstandigheden die staan onder 'Op welke gegevens is uw pensioenoverzicht gebaseerd?'. Uw pensioen gaat in op de eerste dag van de maand dat u de pensioenleeftijd bereikt.

Opgebouwd pensioen

Dit is het bedrag aan jaarlijks pensioen dat u tot 31 december 2008 heeft opgebouwd.

Stel dat uw dienstverband is beëindigd op 31 december 2008, dan is dit de uitkering die u kunt verwachten als u met pensioen gaat.

Blijft u werken in uw huidige dienstverband, dan gaat de opbouw van uw pensioen in deze regeling gewoon door.

Uw pensioen gaat in op de eerste dag van de maand dat u de pensioenleeftijd bereikt.

Scheiding

Als er sprake is van een echtscheiding of een beëindiging van het geregistreerde partnerschap kan het zijn dat u met uw ex-partner afspraken heeft gemaakt over de verdeling van uw pensioen. Als de gewenste verdeling aan ons is doorgegeven en wij hebben de verdeling bevestigd, dan ontvangt uw ex-partner van ons het overeengekomen deel. Dit deel wordt bij uitbetaling in mindering gebracht op het getoonde pensioen bij pensionering. U zult dan dus minder pensioen ontvangen dan op het overzicht staat vermeld.

Het kan ook zijn dat u met uw ex-partner bent overeengekomen dat een deel van uw pensioen wordt omgezet in een eigen pensioen voor uw ex-partner. Dit heet conversie. Als wij de conversie hebben bevestigd, is het pensioen dat bestemd is voor uw ex-partner in mindering gebracht op uw pensioen. Het pensioen dat op het overzicht staat vermeld wordt dan geheel aan u uitbetaald.

Kijk voor meer informatie over pensioen en scheiding op www.pensioenkijker.nl.

AOW

Vanaf uw 65ste ontvangt u van de overheid een AOW-uitkering. Deze uitkering kunt u beschouwen als een basisinkomen. De hoogte van deze uitkering hangt af van uw persoonlijke omstandigheden. Heeft u tussen uw 15e en 65ste in het buitenland gewoond? Dan is het mogelijk dat u minder AOW ontvangt. De hoogte van deze uitkering hangt namelijk af van het aantal jaren dat u in Nederland heeft gewoond of gewerkt. De Sociale Verzekeringsbank regelt de AOW namens de overheid. Kijk voor meer informatie op www.svb.nl/aow.

Bij overlijden

Bij uw overlijden hebben uw partner en kinderen recht op een uitkering.

Wie ontvangt de uitkering bij overlijden?

Staat in uw Uniform Pensioenoverzicht een uitkering bij overlijden? Dan kijken wij na uw overlijden of u getrouwd was of een geregistreerd partnerschap had. Deze partner ontvangt dan de uitkering. Ook als uw partner niet op uw overzicht staat.

Ongehuwd samenwonen

Woont u ongehuwd samen? Het is mogelijk dat er ook voor uw partner een uitkering bij overlijden is verzekerd. Of dit zo is leest u in het pensioenreglement. Uw relatie moet namelijk aan bepaalde voorwaarden voldoen. Staat op het Uniform Pensioenoverzicht geen partner en/of geen uitkering bij overlijden? Maar heeft uw partner volgens de voorwaarden in het pensioenreglement wel recht op een uitkering bij uw overlijden? Neemt u dan contact op met uw werkgever.

U hoeft uw kinderen niet aan te melden voor de pensioenregeling. Overlijdt u? Dan kijken wij of u kinderen heeft die recht hebben op een uitkering.

Anw

Bij uw overlijden hebben uw partner en/of kinderen mogelijk recht op een wettelijke uitkering van de overheid. Dat is geregeld via de Algemene nabestaandenwet (Anw). Uw achterblijvende partner kan in aanmerking komen voor een Anw-uitkering als hij of zij:

- jonger is dan 65 jaar en;
- is geboren voor 1950 of;
- een kind jonger dan 18 jaar heeft of;
- voor ten minste 45% arbeidsongeschikt is.

De hoogte van de Anw-uitkering voor uw partner hangt af van het inkomen van uw partner.

De Anw-uitkering voor uw kinderen staat los van het inkomen van uw partner.

Uw partner moet deze uitkering aanvragen bij de Sociale Verzekeringsbank. Deze instantie regelt de Anw namens de overheid. Kijk voor meer informatie op www.svb.nl/anw.

Bij arbeidsongeschiktheid

Bent u langer dan twee jaar ziek (wettelijk 104 weken) en voor meer dan 35% arbeidsongeschikt verklaard? Dan komt u in aanmerking voor een uitkering bij arbeidsongeschiktheid. U ontvangt deze uitkering van het UWV namens de overheid op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). De hoogte van deze uitkering hangt af van uw percentage arbeidsongeschiktheid en uw inkomen voordat u arbeidsongeschikt werd.

Naast deze uitkering en uw eventuele salaris, ontvangt u van ons een aanvullende arbeidsongeschiktheidsuitkering. De dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen eindigt wanneer u niet meer in dienst bent bij uw werkgever. Eindigt uw dienstbetrekking terwijl u al een uitkering van ons ontvangt (dus als u arbeidsongeschikt bent), dan loopt uw uitkering gewoon door.

De hoogte van uw uitkering is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid.

Daarnaast gaat de opbouw van uw pensioen geheel of gedeeltelijk door zolang u arbeidsongeschikt bent. De hoogte van deze opbouw is afhankelijk van het percentage arbeidsongeschiktheid. Meer informatie leest u in het pensioenreglement.

Arbeitsongeschiktheid en pensioeningang

Door een besluit van het Ministerie van Financiën (in 2003) legde de overheid beperkende maatregelen op voor deelnemers die een uitkering door arbeidsongeschiktheid ontvangen. Volgens dit besluit mag het inkomen van de arbeidsongeschikte deelnemer niet stijgen omdat de deelnemer een pensioen samen met het arbeidsongeschiktheidspensioen ontvangt. Het is mogelijk dat hiervoor in uw pensioenreglement een bepaling staat. Deze bepaling geeft aan dat de pensioenuitkeringen tijdens de periode van arbeidsongeschiktheid tot de 65-jarige leeftijd worden verminderd.

Keuzemogelijkheden

U kunt een deel van uw opgebouwde pensioen omzetten in een uitkering bij overlijden voor uw partner, bijvoorbeeld indien die uitkering niet is verzekerd. Dit heet 'uitruil'. De keuze om dit te doen maakt u op de pensioendatum of bij een eventueel eerder ontslag.

Uw uitkering bij pensionering wordt hoger als u (een deel van) de uitkering bij overlijden voor uw partner daarvoor opgeeft. Dit heet ook 'uitruilen'. De keuze om dit te doen maakt u op de pensioendatum.

U kunt ook kiezen om eerst een hogere uitkering en daarna een lagere uitkering te ontvangen. Andersom is ook mogelijk.
Meer informatie over uw individuele keuzemogelijkheden leest u in het pensioenreglement.

Wat is uw pensioenaangroei?

Factor A

Wilt u weten hoeveel fiscale ruimte u heeft om uw pensioen aan te kunnen vullen met lijfrentes? Dan heeft u het bedrag van de jaarlijkse pensioenaangroei, de factor A, nodig. Het bedrag op het pensioenoverzicht heeft u nodig voor uw belastingaangifte over het jaar 2009. Heeft u meerdere pensioenoverzichten ontvangen? Dan moet u de factor A bedragen op deze pensioenoverzichten bij elkaar tellen. Wilt u een berekening maken van uw fiscale ruimte? Gebruikt u dan het rekenprogramma Lijfrentepremie van de Belastingdienst. Dat vindt u op www.belastingdienst.nl. Uw financieel adviseur kan u hierbij ook helpen.

Heeft u nog vragen?

Heeft u nog vragen? Neem dan contact op met de Afdeling Verzekerde Relaties.

Het telefoonnummer is (____) _____ van uw pensioenuitvoerder.